

رام ۱۲

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

(۱) تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
(۲) محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.

(۳) اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

دوازدهم فروردین

دوازدهم فروردین سالگرد رخدادهای تاریخی واگرا و ناهمگنی است که جمع کردنش در زیر یک عنوان ناممکن می‌نماید. در سپهر تمدن ایرانی دو رخداد مهم باستانی در این روز رخ داده‌اند. نخست آن که نبونید واپسین شاه غیرآریایی بابل در این روز (به سال ۵۵۵ پ.م) به دنبال کشته شدن شاه پیشین یعنی لاباشی مردوک به تاج و تخت دست یافت. نبونید همان شاهی بود که می‌کوشید پرستش خدای ماه یعنی سین را به مردم بابل تحمیل کند و با اجرای مراسم نوروزی آکیتو سر ناسازگاری داشت. او در نهایت پس از شانزده سال سلطنت به دست کوروش بزرگ شکست خورد و از قدرت عزل شد و سالهای پایانی زندگی‌اش را در کرمان به تبعید گذراند. دوازدهم فروردین سالگرد رخداد مهمی در تاریخ اسلام هم هست. در سال پنجم هجری مشرکان مکه در چنین روزی به مدینه لشکرکشی کردند و با محاصره‌ی مدینه جنگ خندق را آغاز نمودند.

اگر بخواهیم به دورانهای جدیدتر و گستره‌ای جهانی بنگریم، دوازدهم فروردین را سالگرد تاخت و تاز کشورهای استعمارگر خواهیم دید. در همین روز به سال ۱۲۴۶ انگلستان سنگاپور را اشغال کرد و هفتاد سال بعد در همین روز (۱۳۱۶) عدن را گرفت و مستعمره ساخت. در این میان در دوازدهم فروردین ۱۲۷۴ ارتش هند را

تاسیس کرد که در واقع شاخه‌ی نظامی دولت استعماری بریتانیا در هند محسوب می‌شد و کارکرد اصلی‌اش سرکوب جنبشهای آزادیخواه هندیان بود. بیش سی سال بعد (در ۱۳۱۴) انگلیسی‌ها بانک هند را هم تاسیس کردند که کارکرد آن هم استعماری بود و اقتصاد هند را به زیرشاخه‌ای از اقتصاد انگلستان تبدیل می‌کرد. آمریکایی‌ها هم در همین روز (۱۳۲۴) در جریان جنگ جهانی دوم اوکیناوا را گرفتند و پایگاه مشهورشان را در آنجا تاسیس کردند.

نبرد علی بن ابیطالب با عمرو بن عبدود در جنگ خندق (بالا)
و نبونید واپسین شاه کلدانی بابل (روبرو)

در ضمن نیروهای ضد مستعمراتی هم در این روز تلاشهای سزاوار توجهی داشته‌اند. مالایی‌ها در دوازدهم فروردین ۱۳۲۵ اتحادیه‌ی مالایی را تشکیل دادند و ۲۶ امیرنشین ایرلندی در این روز (۱۳۲۸) با هم متحد شدند و کشور ایرلند را در استقلال از انگلستان تاسیس کردند. در دوازده فروردین ۱۳۵۸ جمهوری اسلامی ایران با همه‌پرسی در کشورمان زاییده شد. رشید علی گیلانی هم در همین روز (۱۳۲۰/۱/۱۲) به دنبال کودتایی به قدرت رسید، اما چون هوادار آلمانی‌ها بود دولتش نپایید و انگلیسی‌ها به سرعت سرنگونش کردند.

رشید عالی گیلانی و آدولف هیتلر

دوازدهم فروردین با شورشها و کوششهای فراقانونی برای دستیابی به قدرت هم گره خورده است. هیتلر که اقدام به کودتا کرده بود در همین روز (در ۱۳۰۳) به پنج سال حبس محکوم شد و جمهوری خواهان اسپانیا که بر ضد قوای فرانکو سر به شورش برداشته بودند در این روز (در ۱۳۱۶) به طور کامل تسلیم شدند. سرکشی مردم فانتانا آلبا در دوازدهم فروردین ۱۳۲۰ با خشونت ارتش سرخ و نیروهای شوروی پاسخ داده شد و کمونیستها در این روز حدود سه هزار شهروند رومانیایی را در این شهر به قتل رساندند. در میان شخصیت‌های خونریز معاصر باید از اسلوبودان میلوشویچ هم یاد کنیم که پس از کوششی نافرجام برای سرکوب بوسنیایی‌ها و احیای کشور یوگسلاوی در این روز (۱۳۸۰) دستگیر شد و به دادگاه جنایتکاران جنگی فرستاده شد.

گور دسته‌جمعی قربانیان رومانیایی که به دست سربازان ارتش سرخ شوروی در فانتانا آلبا کشته شدند

در دوازدهم فروردین چند رخداد فرهنگی و اجتماعی مهم هم رخ داده است. چارلز دیکنز در دوازده فروردین سال ۱۲۳۳ رمان «دوران مشقت» را برای اولین بار به صورت پاورقی در روزنامه‌ای منتشر کرد. نیروی هوایی کانادا در همین روز (۱۳۰۳) تاسیس شد و ماهواره‌ی TIROS-1 (۱۳۳۹) نخستین موجهای تلویزیونی را ارسال کرد. ریچارد نیکسون در این روز (۱۳۴۹) نصب هشدار پزشکی بر دخانیات و منع تبلیغ سیگار در مکانهای عمومی را در آمریکا به قانون تبدیل کرد و استیو جابز شش سال بعد (۱۳۵۵) کمپانی اپل را تاسیس کرد. کمپانی گوگل هم در همین روز (۱۳۸۳) سرویس Gmail را عرضه کرد. در این بین وضعیت هلند جالب توجه بود که همزمان با دستگیری میلوشویچ قانونی تصویب کرد و نخستین کشوری شد که ازدواج همجنس‌گرایان را به رسمیت شمرد!

اباقاخان و فرزندش ارغون خان خردسال در برگی از تاریخ رشیدالدین همدانی

لو لاندائو

در دوازدهم فروردین مثل هر روز دیگری گروهی زاده شده و گروهی در گذشته‌اند. اما وزن درگذشتگان ایرانی و وزنه‌ی زادگان غیرایرانی چشمگیر است. ویلیام هاروی فیزیولوژیست پیشگام (۹۵۷)، ژوزف دو مایستر فیلسوف (۱۱۳۲)، بیسمارک صدراعظم نامدار آلمانی (۱۱۹۴)، سرگئی راخمانینف آهنگساز (۱۲۵۲)، آبراهام مازلوی روانشناس (۱۲۸۷)، توشیرو میفونه (۱۲۹۹) و میلان کوندرا (۱۳۰۸) در این روز به دنیا آمدند. در مقابل اباقا خان ایلخان مغول (۶۶۱)، هرمان رورشاخ روانشناس (۱۳۰۱)، و لو لاندائو فیزیکدان یهودی تبار آرانی اهل باکو (۱۳۴۷) در این روز درگذشتند.

مناسبت: دوازدهم فروردین روزی به نسبت شلوغ از نظر رخدادهاست. مهمترین رخدادهای این روز برای ایرانیان عبارتند از آغاز جنگ خندق، بر تخت نشستن نبونید بابل، و تاسیس نخستین جمهوری در کشورمان، که البته اسلامی بود!